

Indexarea documentelor de profil medical în contextul catalogării partajate

Irina GANGAN

șef secție PASD
Biblioteca Științifică Medicală

Cooperare pentru dezvoltare!

<http://primo.libuniv.md/>

Catalogul colectiv partajat al Consorțiului bibliotecilor universitare din Moldova:

- baza de date bibliografice (reflectă colecțiile a 7 biblioteci universitare ~ 950000 înregistrări bibliografice)
- fișierele de autoritate: Nume, Subiecte.

Catalogarea corporativă (partajată) a adus bibliotecile universitare la un nou nivel de interacțiune, bazată pe cooperare, coordonare, mai multă comunicare și deschidere. Această cale de dezvoltare oferă bibliotecilor noi perspective și îmbunătățește esențial eficiența activității lor.

Catalogarea corporativă în sistemul Aleph

Catalogarea corporativă = procesul de catalogare a documentelor, cu eforturile comune ale unui grup de biblioteci independente, în vederea creării, dezvoltării și utilizării în comun a cataloagelor electronice colective.

Condiții:

- aplicarea formatului de înregistrare a datelor - MARC 21;
- respectarea cu strictețe a regulilor și standardelor de catalogare (ISBD, FRBR) și altor standarde conexe (standarde de abrevieri, coduri de limbi și țări etc.);
- controlul de autoritate, pentru a asigura coerența și uniformitatea punctelor de acces în baza de date bibliografică;
- respectarea deciziilor metodologice corporative, adoptate în cadrul ședințelor de lucru ale Grupului Catalogare.

Catalogarea descriptivă versus indexarea pe subiecte

Catalogarea descriptivă sau descrierea documentului prin înregistrarea elementelor bibliografice identificatoare trebuie **obligatoriu uniformizată** în contextul catalogării partajate.

Indexarea pe subiecte a avut și va avea o **abordare diferită** în bibliotecile universitare:

- indexare controlată în bibliotecile specializate, în baza tezaurelor MeSH, AGROVOC, EUROVOC;
- bibliotecile cu colecții enciclopedice au adoptat modele de indexare după Liste de vedete de subiect universale (ex.: LIVES-RO, RAMEAU) sau utilizează Indexul alfabetic CZU;
- fiecare limbaj de indexare are propriile reguli și metodologie de indexare;
- accesul pe subiecte în baza de date bibliografică trebuie să corespundă necesităților utilizatorilor bibliotecii.

Indexarea documentelor în contextul catalogării partajate

Catalogarea partajată presupune elaborarea o singură dată a descrierii bibliografice a unei publicații. Bibliotecile care au recepționat ulterior titlul respectiv completează înregistrarea bibliografică cu informațiile specifice:

- holdinguri,
- numere de inventar,
- cota de raft locală,
- indicii CZU,
- sigla bazei de date în câmpul BAS,
- **subiecte, conform limbajului de indexare utilizat.**

Indexarea documentelor de profil medical în contextul catalogării partajate

040	—	a	USARB
		a	USMF
080	—	a	616.31-089.23
080	—	a	616.314-089.23(036)
100	1	a	Postolachi, Ilarion
245	10	a	Diagnosticul și tratamentul ortopedo-protetic al pacienților stomatologici
		b	Protocoale clinice naționale
		c	Ilarion Postolachi
260	—	a	Chișinău
		b	[s. n.]
		c	2016
300	—	a	158 p.
380	—	a	Ghid
504	—	a	Conține bibliografie
650	14	a	Stomatologie
650	14	a	Ortopedie stomatologică
650	12	a	Ортопедическая стоматология
650	12	a	Стоматологическая имплантация
650	12	a	Зубное протезирование
650	12	a	Коронки зубные искусственные
650	12	a	Зубные протезы
650	12	a	Зубов стирание
650	12	a	Челюсть беззубая частично
		x	терапия
650	12	a	Периодонтит
		x	терапия
650	12	a	Височно-нижнечелюстного сустава дисфункции синдром
650	12	a	Зубные болезни
		x	терапия
650	12	a	Клинические протоколы
650	4	a	Publicatii USMF

Indexarea documentelor de profil medical în contextul catalogării partajate

<u>040</u>	—	<u>a</u>	USM
		<u>d</u>	USMF
<u>080</u>	—	<u>a</u>	343.347:614.25
<u>080</u>	—	<u>a</u>	614.256:343.347
<u>100</u>	<u>1</u>	<u>a</u>	Midrigan, Vitalie-Silviu
<u>245</u>	<u>10</u>	<u>a</u>	Riscul profesional al lucrătorilor medicali ca varietate a riscului întemeiat
		<u>c</u>	Vitalie-Silviu Midrigan ; Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept, Catedra Drept Penal și Criminologie
<u>260</u>	—	<u>a</u>	Chișinău
		<u>b</u>	CEP USM
		<u>c</u>	2013
<u>300</u>	—	<u>a</u>	234 p.
<u>380</u>	—	<u>a</u>	Monografie
<u>504</u>	—	<u>a</u>	Bibliogr.: p. 215-233
<u>650</u>	<u>14</u>	<u>a</u>	Risc profesional
		<u>x</u>	Lucrători medicali
<u>650</u>	<u>14</u>	<u>a</u>	Sănătate publică
		<u>x</u>	Infrațiuni
<u>650</u>	<u>14</u>	<u>a</u>	Risc medical novator
<u>650</u>	<u>12</u>	<u>a</u>	Медицинский персонал
		<u>x</u>	законодательство и юриспруденция
<u>650</u>	<u>12</u>	<u>a</u>	Риска оценка
<u>650</u>	<u>12</u>	<u>a</u>	Медицинские ошибки
		<u>x</u>	законодательство и юриспруденция
<u>650</u>	<u>12</u>	<u>a</u>	Эксперименты на людях
<u>650</u>	<u>12</u>	<u>a</u>	Медицинское законодательство
<u>650</u>	<u>12</u>	<u>a</u>	Биомедицинская инженерия
		<u>x</u>	законодательство и юриспруденция

Indexarea pe subiecte în Biblioteca Științifică Medicală

Biblioteca Științifică Medicală a început constituirea catalogului pe subiecte în anii '70 ai secolului trecut și a realizat întotdeauna indexarea controlată a documentelor:

- *Список рубрик предметного каталога ГЦНМБ*, elaborat de Biblioteca Centrală Științifică Medicală din Moscova;
- tezaurul specializat MeSH (Medical Subject Headings), versiunea rusă în variantă tipărită în 4 volume (începând cu anul 1991);
- MeSH (Medical Subject Headings) **online**:
 - versiunea rusă pe site-ul Bibliotecii Centrale Științifice Medicale a Federației Ruse <http://www.scsml.rssi.ru/>
 - varianta originală pe site-ul Bibliotecii Naționale de Medicină a SUA <https://www.nlm.nih.gov/mesh/meshhome.html>

Medical Subject Headings

- a fost creat în 1954 de Biblioteca Națională de Medicină a SUA pentru a indexa resursele informaționale biomedicale și a facilita regăsirea lor;
- este utilizat de BNM SUA pentru indexarea articolelor din peste 6000 titluri din cele mai importante reviste biomedicale din lume pentru baza de date MEDLINE / PubMed;
- este tradus în 15 limbi: **franceză, germană, italiană, rusă, portugheză, spaniolă, letonă, japoneză, croată, cehă, olandeză, finlandeză, norvegiană, poloneză și suedeză** și este utilizat pe scară largă în indexarea resurselor informaționale biomedicale de către instituții infodocumentare din întreaga lume;

Bibliotecile medicale din Federația Rusă, Ucraina și Republica Belarus utilizează varianta rusă a MeSH-ului, tradus de Biblioteca Centrală Științifică Medicală a Federației Ruse. Tezaurul este integrat în softurile de bibliotecă, ceea ce facilitează esențial utilizarea lui.

Bibliotecile universităților de medicină din România (București, Iași, Cluj-Napoca, Craiova, Târgu Mureș, Timișoara) nu utilizează MeSH-ul la indexarea documentelor, ci Indexul alfabetic CZU sau indexarea liberă prin cuvinte-cheie.

- varianta originală, în limba engleză, este disponibilă, gratis, pentru descărcare, în diverse formate, pe site-ul Bibliotecii Naționale de Medicină a SUA;

Medical Subject Headings

- reprezintă un set de ~ 28500 termeni, numiți descriptori, utilizați pentru a reprezenta în mod univoc conținutul documentelor și al cererilor de informare și, peste 85000 de termeni nepreferați (referințe încrucișate). Termenii sunt legați prin relații de echivalență semantică, de ierarhie și de asociere.
- Tezaurul MeSH este actualizat săptămânal și revizuit anual în luna decembrie.

What's New for 2017 MeSH

Schulman J. What's New for 2017 MeSH. NLM Tech Bull. 2016 Sep-Oct;(412):e6.

2016 December 09 [posted]

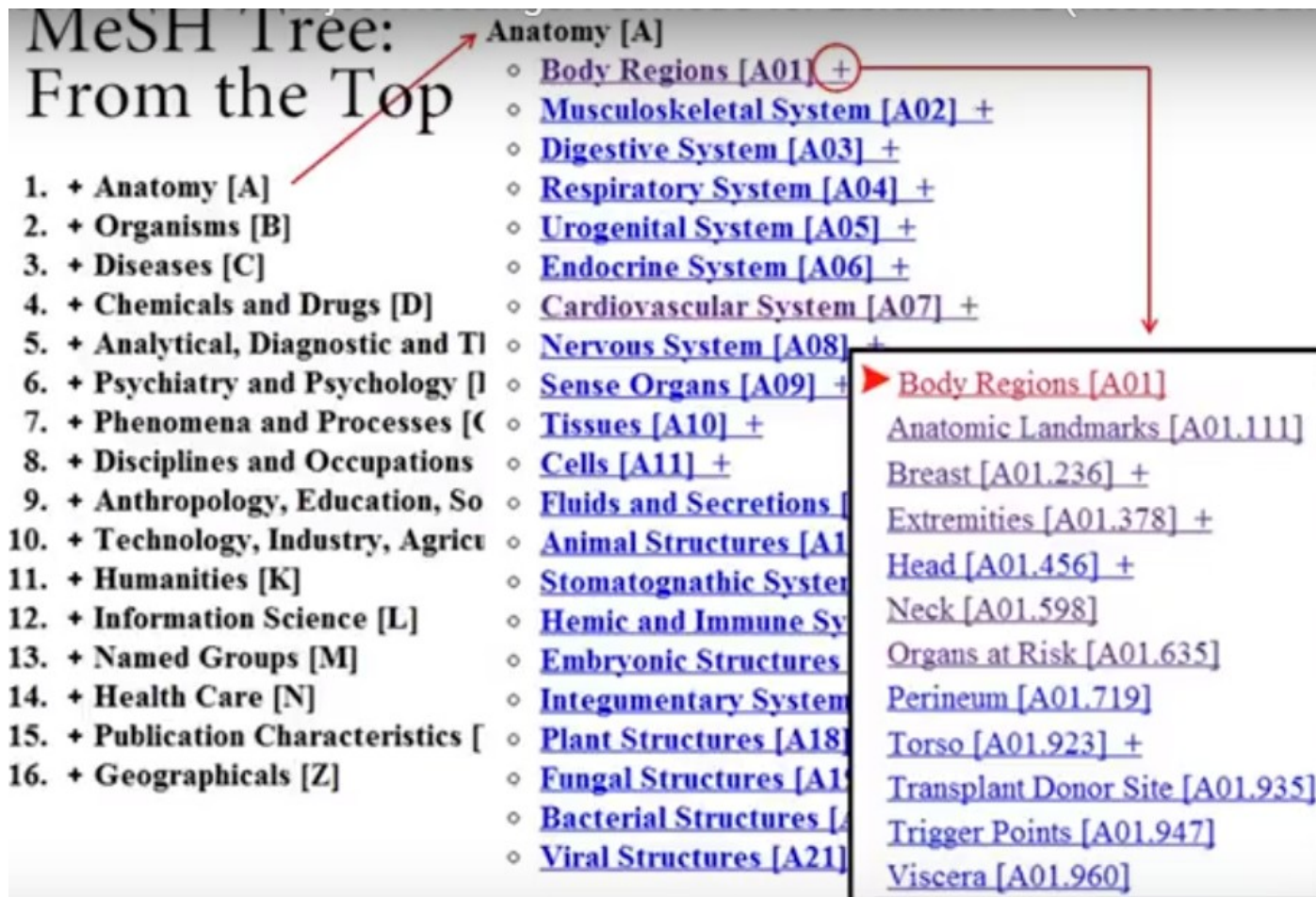
Overview of Vocabulary Development and Changes for 2017 MeSH

- 627 Descriptors added
- 35 Descriptors replaced with more up-to-date terminology
- 42 Descriptors deleted
- 3 Qualifiers deleted
- 1 Qualifier added

Totals by Type of Terminology

- 28,472 Descriptors
- 80 Qualifiers
- 115,845 Total Descriptor Terms

- Termenii MeSH sunt organizați ierarhic în 16 categorii:
- Fiecare categorie MeSH are propriile caracteristici de indexare, care sunt descrise detaliat în instrucțiunile de utilizare.

Tipuri de termeni: *descriptori tematici*, *referințe încrucișate* (sinonime sau termeni înrudiți semantic); *subdiviziuni / calificative* (determină un anumit aspect al subiectului); *tipuri de publicații*; *termeni geografici*.

Exemplu de descriptor MeSH și subdiviziunile cu care poate fi combinat:

ГЕМОРРАГИИ. Язык: Русский

- КРОВОИЗЛИЯНИЯ.
- КРОВОТЕЧЕНИЯ.

См. также на параллельном языке: _

- HEMORRHAGE

См. также

- КРОВОПУСКАНИЕ
- ФЛЕБОТОМИЯ
- КРОВОПУСКАНИЕ
- ФЛЕБОТОМИЯ

Модификаторы

- ГЕМОРРАГИИ - анатомия и гистология
- ГЕМОРРАГИИ - ветеринария
- ГЕМОРРАГИИ - вирусология
- ГЕМОРРАГИИ - врожденный
- ГЕМОРРАГИИ - генетика
- ГЕМОРРАГИИ - диагностика
- ГЕМОРРАГИИ - диетотерапия
- ГЕМОРРАГИИ - иммунология
- ГЕМОРРАГИИ - история
- ГЕМОРРАГИИ - классификация
- ГЕМОРРАГИИ - кровь
- ГЕМОРРАГИИ - лекарственная терапия
- ГЕМОРРАГИИ - метаболизм

Recomandările BNM SUA pentru utilizarea MeSH-ului:

- se utilizează cei mai specifici descriptori disponibili;
- se atribuie, în medie, 6-7 subiecte la o resursă indexată;
- subdiviziunile se utilizează doar cu descriptorii tematici:

650 \$aТуберкулез \$x лекарственная терапия

- subcâmpul \$x nu este repetabil;
- fiecare subdiviziune se utilizează doar cu categoriile MeSH permise;
- termenii geografici se indică în câmpul MARC *651_2 \$a Украина*
- se utilizează maxim trei termeni geografici într-o înregistrare bibliografică, dacă se reliefează mai mult de 3 țări, se preferă un descriptor mai general:
651_2 \$a Европа восточная
- tipul publicației se înregistrează în câmpul MARC *655_2 \$a Атласы*

Există restricții care limitează utilizarea subdiviziunilor de subiecte în MeSH.

Fiecare subdiviziune poate fi combinată doar cu descriptorii tematici din categoriile MeSH permise:

De exemplu, subdiviziunea анализ poate fi atribuită numai descriptorilor din categoriile: *A2-16, B1, B3-6, C4, D1, D3-5, D7-9, D11, D14-23, D25-26*.

Pentru a nu admite combinații greșite în timpul elaborării înregistrării bibliografice, s-a recurs la crearea înregistrării de autoritate-subiecte complexe (descriptor cu subdiviziune):

<u>LDR</u>	—	—	00193nz^^^2200085o^^4500
<u>001</u>	—	—	000229688
<u>005</u>	—	—	20171103145924.0
<u>008</u>	—	—	160116nn^anannbaba^^^^^^^^^^n^ann^^^^^u
<u>040</u>	—	<u>a</u>	USMF
<u>150</u>	—	<u>a</u>	Туберкулез
	—	<u>x</u>	лекарственная терапия

Indexarea multilingvă pe subiecte

- Indexarea multilingvă pe subiecte devine tot mai necesară, mai ales pentru bibliotecile academice, în vederea extinderii posibilităților de regăsire a informațiilor în bazele de date.
- Efectul scontat: indiferent în ce limbă se caută subiectul, rezultatul căutării trebuie să fie același număr de publicații, indiferent în ce limbă au fost scrise.
- Metode:
 1. indexarea bilingvă/multilingvă în aceeași înregistrare bibliografică (se dublează subiectele);
 2. indexarea într-o singură limbă de bază și construirea înregistrării de autoritate complexe, folosind câmpuri de trimitere de la termenii în limbile secundare la vedeta în limba de bază.

Indexarea multilingvă pe subiecte

Soluții posibile:

- dublarea vedetei de subiect în înregistrarea de autoritate pentru fiecare limbă, cu indicarea codului limbii în subcâmpul \$9:

<i>Leader</i>	LDR	—	—	00169nz^^^2200085o^^4500
<i>Număr control</i>	001	—	—	000203837
<i>Data și ora</i>	005	—	—	20171103152404.0
<i>Date fixe</i>	008	—	—	160116nn^anannbaba^^^^^^^^^^n^ann^^^^^u
<i>Sursa catalog</i>	040	—	a	USMF
<i>Termen subiect</i>	150	—	a	Акушерство
			9	rus
<i>Termen subiect</i>	150	—	a	Obstetrics
			9	eng

- înregistrarea variantelor în alte limbi în câmpul MARC 450 ca și termeni nepreferați (referințe de tip “Vezi”):

<i>Leader</i>	LDR	—	—	00169nz^^^2200085o^^4500
<i>Număr control</i>	001	—	—	000245731
<i>Data și ora</i>	005	—	—	20171103153459.0
<i>Date fixe</i>	008	—	—	160116nn^anannbaba^^^^^^^^^^n^ann^^^^^u
<i>Sursa catalog</i>	040	—	a	USMF
<i>Termen subiect</i>	150	—	a	Гематурия
<i>Subiect văzut de</i>	450	—	a	Hematuria

Indexarea multilingvă pe subiecte

Exemplu de înregistrare de autoritate-subiecte în Catalogul colectiv al bibliotecilor din Letonia:

FMT	AU
LDR	nz a n 4500
001	LNC10-000077538
005	20061109150619.0
008	060626in anznnaabn -a ana --
040	a NLL
150	a Sirds x <u>Ķirurģija</u>
450	a Kardiokirurģija
450	a Sirds x Slimības x Ķirurģija
450	a Heart x <u>Surgery</u>
670	a Kongresa bibliotēkas autorit. ierakstu datne
91503	a 20060626.03SARMITEC
CAT	a 03SARMITEC b 01 c 20060626 l LNC10 h 2145

Concluzii

- De calitatea indexării pe subiecte a documentelor depinde, în mod direct, rata de succes a regăsirii informațiilor necesare în catalogul electronic.
- Fiecare bibliotecă trebuie să-și definească foarte bine politica de indexare și să o adapteze cerințelor utilizatorilor direcți ai bibliotecii.
- Indexarea multilingvă pe subiecte este o necesitate și o provocare pentru bibliotecile academice.
- Indexarea pe subiecte este un proces complicat și necesită o pregătire constantă și o înaltă calificare a indexatorilor.
- Sunt binevenite întrunirile profesionale, în cadrul cărora indexatorii să facă schimb de experiență, să discute și să soluționeze problemele ce apar în această activitate.

„Complexitatea medicinei moderne depășește capacitatea minții omenești.”

Dr. David Eddy

„Este posibil ca medicii să fie atât de ocupați cu pacienții, încât să nu cunoască despre resursele educaționale noi disponibile. Ei și-ar dori să treacă de la "jungla de informații" la o "magistrală de informare", dar cine le va arăta calea?”

Caroline E. Thomson

Răspuns:

Bibliotecarii.

MeSH – cheia care deschide universul cunoștințelor medicale.